

Kő-Szabó Imre

A becsület kötelez

Ott kezdtem a munkát, Újpesten, a külső Váci úton, egy szőrmeárugyárban. Segédmunkás lettem. Ez a katonai leszerelésem után történt, úgy ötvenkilencben. Ahol szüleim éltek vidéken, meló semmi, csak a néma csend, üresség. Úgy döntöttem, kis tarisznyámba teszem a mesebeli hamuba sült pogácsát és egy esti, éjszakai vonattal – akkor még ilyenkor is gőzmozdony vontatta vonatok jártak – Pestre utazom, szerencsét próbálni. Pestet az álmok városának képzeltem. Bíztam benne, hogy és is megtalálom majd a számításomat, de úgy látszik ehhez a számoláshoz nem volt elég az, amit a középiskolában tanítottak. Már az első napok úgy kezdődtek, hogy a haveroknál kellett aludnom, két összetolt fotelban, mert nem volt albérlet. Harmadnap azért szerencsém volt, mert a Bérkocsis utca 21-ben sikerrel jártam, egy kis hajdani cselédszoba bérlője lettem, melynek ablaka a második emeleten, a liftaknára nézett. A napot a szobából sohasem lehetett látni. Ez ugyan nem keserített el, hisz fiatal voltam, akkor ki törődik azzal, hogy süt-e a nap, vagy nem? A melóban gyorsan beletanultam, nem volt valami nagy agyi megerőltetés. Korpás juh bőroket kellett egy forgó, rácsos dobból kiszedni, napi tizenkét adagot. Egy ilyen dobba kétszáz darab fért, nyolc óra kellett ahhoz, hogy minden rendbe kegyen. Aztán fürdés és irány a város, az élet. A műhelyben dolgozott egy fiatalasszony, aki a nyírségből jött. Ildikó volt a neve. Vele az volt a baj, hogy nagy száját szabtak neki. Tartottak is ezért tőle. Meg, beszéltek, szeret kéregetni. Már, mint ruhát, cipőt, azzal

a felkiáltással, hogy fizetéskor megveszi. Volt ugyan fizetése, vehetett volna magának szoknyát, blúzt vagy kabátot. De mint később kiderült, kellett a pénz haza, otthon négy éhes gyerekszáj várta a napi betevő falatot. Ezért kellett háromszáz kilométert utaznia hetente a hírhedt fekete vonattal. A használt dolgokhoz könnyebben hozzájutott, aztán, ha hazament, akkor pesti öltözettel büszkélkedhetett a falusiak előtt. Így pesti máz ragyogott rajta. Az elkunyerált ruhadarabokat, nehezen akarta mindig kifizetni. A kölcsönadók, pedig azzal a gondolattal adták Ildikónak a használt szoknyát vagy blúzt, hogy a kapott pénzt megtoldva, újabb ruhát vehetnek. Tudta ezt Ildikó és ki is használta a nők ilyenét való gondolkodási logikáját. Történt aztán egyszer, hogy Ildikó táviratot kapott, melybe szomorú hír állt, meghalt az egyik gyermeke. Sajnálták az asszonyt, de egy kicsit kételkedtek is a távirat valódiságában. Aztán mégis kiderült, hogy mindez igaz, pénzre volt szüksége, szabadságra, mert valóban haza kellett utaznia, intézni a temetést. Ismerték akadozó fizetési hajlamát, így a kért kölcsön elmaradt. Jó magam másnap találkoztam Ildikóval, kint az utcán, a tízes villamos megállójában. Nagyon szomorú volt, a szeme kisírva, arca beesve, sajnálatos látványt nyújtott. Váltottunk pár szót, melyet ebből a korábban beszédes asszonyból, úgy kellett kihúzni. Tényleg tragédia érte, valóban meghalt a kislánya, valami járványban. Haza kellett utaznia, de nincs pénze. Megsajnáltam. Nagyobb összeg kellett neki, majdnem annyi, mint a havi fizetésem. Azt mondta, meghozza nekem, de bennem is munkálkodott a kisördög, meg is mondtam neki, hogy másnak is tartozik, nincs valami jó vélemény róla. Sokáig

gondolkodott, megfogta a kezem és annyit mondott: - Zsivány becsületszavamra, megadom! Hittem neki! Másnap elhoztam a pénzt. Ahogy átvette, félórán belül ki is lépett a gyárból. Csak a haveromnak mondtam el, hogy adtam neki, meg mennyit. Nem telt bele egy óra, mindenki állat, baromnak, hülyének titulált és ujjal mutogattak rám. Így, megbélyegezve éltem napjaimat, heteimet. Már lemondtam mindenről, magamat ezért egy lökött fickónak tartottam. Számításom szerint, jó kis tanulópénzt fizettem, de meg is érdemlem. Már ki is ment a fejemből ez a történet, amikor úgy szeptember közepén, a tízes villamos megállójában Ildikó várakozott. Intett, menjek oda, nem is akartam vele találkozni, szégyelltem hiszékenységemet. Nem beszélt sokat, a táskájából elővette a pénzt és hiánytalanul a kezembe számolta. – Köszönöm! – mondta és még hozzátette: - A zshiványbecsület kötelez! Mást nem mondott, már nem is tudott, mert felugrott az akkor beérkező tízes villamos egyik peronjára és eltűnt, örökre.

*